

Lys over november

Med Kristian Leth, nyt Danevirke Museum og
koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester.
I samarbejde med Kristeligt Dagblad.

15. – 21. november 2027

Glæd dig til den flotteste koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester og til at møde den kendte radiovært Kristian Leth tale over verdens vigtigste bog - Bibelen. Herudover skal vi besøge det nybyggede og interessante Danevirke Museum, høre om finsk litteratur og design og begejstres af van Goghs kunst - lyset fra himlen. Vi mødes også om Astrid Lindgrens lyse forfatterskab – netop i denne uge er det 120 år siden, hun blev født. Endelig skal vi forundres over naturvidenskabens bud på sammenhængen mellem universets love og kristendommen. En stemningsfyldt uge med masser af fællessang og debat.

Foredrag

- Fra lys til liv ved Jens Olaf Pepke Pedersen, fysiker, ph.d. i atomfysik, seniorforsker på DTU Space.
- Verdens vigtigste bog – Om Bibelen ved Kristian Leth, forfatter og musiker.
- Sangaften om Højskolesangbogen – en kulturhistorisk rejse gennem Norden ved forstander Nina Kjærhus og højskolelærer Jesper Kragh.
- Om den finske modernisme: Stemmer fra en verden i opbrud ved Markus Floris Christensen, forfatter og dr. habil. i nordisk litteratur, ekstern lektor ved Københavns Universitet.
- Om unik finsk design ved Anne Blond, kunst- og designhistoriker, direktør Museum Wegner.
- Romantikken i musikken – Romantikkens nationale toner ved Jesper Kragh, højskolelærer og musikhistoriker.
- Lyset fra himlen. Billeder, der bevæger – Om van Goghs liv og kunst ved Christian Friis, idehistoriker og en blændende formidler.

- Musikforedrag om Beethoven – Mennesket og musikken ved Tim Pohle, forstander. En optakt til koncerten i aften.
- Om Astrid Lindgrens forfatterskab – balancen mellem det lyse og mørke ved Kirsten Svensmark, souschef i Kulturskolen Vesthimmerland.
- Om lys af lys: Lys og mørke i oldkirkens filosofiske teologi ved Johannes Aakjær Steenbuch, patristiker, ph.d. i filosofi.
- Om Ordet, Livet og Lyset – Om Kristusfiguren i Grundtvigs salmer ved Sune Auken, lektor i nordiske studier ved Københavns Universitet.
- Om Vilhelm Erobreren i 1000-året for hans fødsel ved Hans-Tyge Haarløv, højskolelærer. En optakt til besøget på det nye Danevirke Museum.

Udflugter

- Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i koncertsalen i Alsion, Sønderborg.
- Besøg på det helt nye Danevirke Museum midt i UNESCO-verdenskulturarven. Alsion, Sønderborg med musik af Beethovens Symfoni nr. 2.

Velkommen til en klassisk grundtvigsk folkehøjskole

Rønshoved Højskole er en af Danmarks flottest beliggende højskoler. Højskolen ligger ud til Flensborg Fjord midt i det bakkede morænelandskab, der indbyder til skønne vandreture i store løvskove langs fjorden. Stedets beliggenhed giver rige muligheder for udendørsoplevelser, der stimulerer og inspirerer.

Vi lægger vægt på det almendannende, hvor sange fra Højskolesangbogen, gode fortællinger, morgensamlinger, foredrag og fællesskabet er centralt placeret i hverdagen.

Vores kokke gør sig hver dag umage med at servere spændende retter, smagfulde salater og kager – ofte fra det sønderjyske kaffebord.

Højskolen kunne fejre 100 års fødselsdag i 2021 og fremstår flottere end nogensinde. Vi har bygget om og renoveret, så skolen er klar til et nyt århundrede.

Nina Kjærhus og Tim Pohle
Forstanderteam

Mandag 15. november

Ank. med tog til Gråsten Station. Herefter mulighed for transport til højskolen med vores egen bus kl. 15.15. (Se opdateret ankomsttidspunkt på dsb.dk)

Kl. 15–16.15 Ankomst og indkvartering, samt kaffe og lidt brød i skolens foyer.

Kl. 16.30 **Velkomst og rundvisning ved Nina Kjærhus, forstander. Vi mødes i foredragssalen.**

Gennemgang af de vigtigste punkter i programmet, involverede lærere på kurset bliver introduceret, vi synger et par gode sange og slutter af med en rundvisning på skolen.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren

Kl. 18.15 Aftensmad i spisesalen. Denne første aften skal vi have Rønshoved Tapas. Vores kokke har stegt og kogt lokale råvarer; et bugnende spisebord med små lækkerier, kombineret med gode salater og andet godt.

Kl. 19.45 **Aftensamling ved Tim Pohle, forstander.**

Vi mødes i foredragssalen. Højskolens værdigrundlag og placering i den sønderjyske historie krydret med sang og fortællinger. Herefter kaffe og kage med opskrift fra det store sønderjyske kaffebord i foyer og pejsestue.

Tirsdag 16. november

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen ved en af højskolens lærere sammen med vore unge højskoleelever.**

Du vil her blive udfordret inden for litteratur, musik, filosofi, historie – eller hvad læreren har på sinde. Samlingen er uafhængig af dagens/kursets tema.

Vi synger flaget op umiddelbart efter morgensamlingen.

Kl. 10.00 **Foredrag: Fra lys til liv ved Jens Olaf Pepke Pedersen, fysiker, ph.d. i atomfysik, seniorforsker på DTU Space.**

Kan naturvidenskab og kristendom tale sammen – uden at miste deres egen stemme? Med udgangspunkt i bogen "Fra lys til liv" udfordrer atomfysiker Jens Olaf Pepke Pedersen forestillingen om, at tro og viden står i modsætning til hinanden. I stedet viser han, hvordan de kan berige hinanden som to forskellige måder at forstå verden på. Foredraget tager os med fra kosmologi og fysik til teologi og livserfaring – og inviterer til en åben samtale om universets love, skabelsens mysterium og menneskets søgen efter mening. Jens Olaf Pepke

Pedersen har arbejdet ved universiteter i både USA og Danmark og forsker i klimaændringer, Arktis og Jordens udvikling. Hans forskning blev i 2016 kåret til Årets Danske Forskningsresultat af læserne af videnskab.dk. Han skriver for Weekendavisen, er redaktør af tidsskriftet Kvant og modtager af Københavns Universitets formidlingspris. I 2025 udgav han bogen Fra lys til liv om forholdet mellem naturvidenskab og kristendom.

Kl. 12.00 Frokost i spisesalen

Kl. 14.30 **Verdens vigtigste bog – Om Bibelen ved Kristian Leth, forfatter og musiker.**

I øjeblikket er Kristian Leth aktuel med det prisvindende radioprogram og podcast "Bibelen Leth fortalt", hvor han formidler Bibelens budskaber, som han mener er verdens vigtigste bog. Kristian udgav også bogen "Verdens vigtigste bog" i 2024, som fortsat ligger på bestsellerlisterne, og med bogen er han nomineret til Politikens Litteraturpris. I foredraget i dag fortæller Kristian, hvorfor Bibelen er verdens vigtigste bog, og forklarer, hvordan den påvirker os alle – vores dagligdag, omgivelser og forståelse af os selv i verden. Via nedslag i og genfortællinger af en række historier fra Bibelen bliver alt fra missioneren og fundamentalisme til universalisme og - ja - selv ateisme forklaret som videreudviklinger af tendenser i kristendommen med rod i Bibelen. Samtidig trækkes der tråde tilbage til det, der kom før, sådan at vi forstår hvor radikale vores almene, overleverede ideer i virkeligheden er. Hvordan forstår man Bibelen og kristendommen i en større, menneskelig kontekst? Hvad er det for et øjeblik i menneskehedens historie, vi lever i? Og hvor er vi på vej hen, efter at Bibelen måske ikke fylder lige så meget, som den har gjort før? Foredraget udspringer af hans radioprogram og podcast, og er respektfuldt og udogmatisk, men udfordrer både troende og ateister til at revurdere deres forståelse af den cirka 2000 år gamle samling af tekster, der har lagt grundlaget for den kultur og det samfund, vi lever i i dag.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra højskolens kiosk i skolens foyer.

Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 19.30 **Romantikken i musikken – Romantikken nationale toner ved Jesper Kragh, højskolelærer og musikhistoriker.**

I aften skal vi leve os ind i noget helt andet. Vi skal tilbage til romantikken, hvor man i Europa fik en ny sans for den dybe sammenhæng mellem historie, liv, poesi, og natur som netop kendetegner menneskelivet. Man genopdagede de europæiske folkeslags gamle sagn og sange, som komponister, malere og digtere gav et kunstnerisk udtryk. I Danmark var det ikke

mindst en komponist som Niels W. Gade, der satte den danske folkelighed i musik. Både i store symfonier, men også i mindre former som folkelige sange.

Herefter kaffe og kage omkring ildstedet i pejsestuen.

Onsdag 17. november

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen ved en af højskolens lærere sammen med vore unge højskoleelever.**

Vi synger flaget op umiddelbart efter morgensamlingen.

Kl. 10.00 **Foredrag om den finske modernisme: Stemmer fra en verden i opbrud ved Markus Floris Christensen, forfatter og dr. habil. i nordisk litteratur, ekstern lektor ved Københavns Universitet.**

Den litterære finske modernisme er præget af en intens sproglig eksperimenteren, vitale natur- og eksistenserfaringer og en særegen spænding mellem det nordiske og det europæisk moderne. Foredraget følger denne modernisme gennem Edith Södergran, Gunnar Björling, Elmer Diktonius, Solveig von Schoultz og Mirjam Tuominen – fra avantgardens visioner til en mørkere og mere indadvendt modernistisk poesi og prosa. Men hvad kan disse forfattere sige os i en tid præget af kriser, uro og usikkerhed? Måske kan deres forsøg på at finde nye måder at være menneske på netop i krisetider stadig tale til os.

Kl. 12.00 Frokost i spisesalen

Kl. 14.30 **Foredrag om unik finsk design ved Anne Blond, kunst- og designhistoriker, direktør Museum Wegner.**

Fiskars-saksen, Marimekkos Unikko-blomst, Alvar Aaltos Savoy-vase eller Kone-elevatoren - alle kender finsk design og bruger det i hverdagen. Men hvordan og hvorfor har finsk design fået så stor en gennemslagskraft ikke kun i Finland og Norden, men også internationalt? Det vil foredraget se på gennem en historisk gennemgang af Finlands designhistorie samt en række nedslag i de tendenser, der har formet finsk design igennem de sidste 15-20 år op til i dag.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra højskolens kiosk i skolens foyer.

Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 20.00 **Sangaften om Højskolesangbogen – en kulturhistorisk rejse gennem Norden ved forstander Nina Kjærhus og højskolelærer Jesper Kragh.**

En aften med sange om lysets kamp mod mørket og om vores fælles nordiske natur og historie.

Herefter kaffe og kage omkring ildstedet i pejsestuen.

Torsdag 18. november

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen ved en af højskolens lærere sammen med vore unge højskoleelever.**

Vi synger flaget op umiddelbart efter morgensamlingen.

Kl. 10.00 **Foredrag: Lyset fra himlen. Billeder, der bevæger – Om van Goghs liv og kunst ved Christian Friis, idehistoriker og en blændende formidler.**

Historien om van Goghs liv og kunst til hans tidlige død i en alder af 37 år er en gribende fortælling. Hans værker sælges til skyhøje priser på internationale kunstauktioner, men i sit liv forblev han fattig og stort set ukendt. På ti år producerede han over 900 malerier, men solgte i sin levetid kun et enkelt. Myterne om ham er mange. Hans dedikation til kunsten kostede ham hans helbred, og hans belastede sindstilstand førte ham til at skære sit øre af og endelig til at tage sit eget liv. Samtidig viser hans breve ham som et intelligent og lidenskabeligt menneske, og i hans malerier træder en dybt original kunstner frem.

Kl. 12.00 Frokost i spisesalen

Kl. 14.30 **Musikforedrag om Beethoven – Mennesket og musikken ved Tim Pohle, forstander.**

Vi markerer i år Beethovens 200-års dødsdag. Vi vil derfor se nærmere på Beethoven som komponist, menneske og arketype. Gennem sine kompositioner baner Beethoven vejen til 1800-tallets romantiske musik. Særligt hans symfoni nr. 9 har været skelsættende for den måde, man tænkte musik på og gav efterfølgende komponister en række dilemmaer - men Beethoven hørte den aldrig selv. Vi stiller skarpt på en af de mest interessante skikkelser i europæisk musikliv og hører nogle af de smukkeste værker, han har skrevet. En optakt til koncerten i aften.

Kl. 17.00 Vin- og ølsalg fra højskolens kiosk i skolens foyer.

Kl. 17.30 Aftensmad i spisesalen inden afgang.

Kl. 18.30 **Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i koncertsalen i Alsion, Sønderborg.**

I aften skal vi beruses og betages af symfoniske toner, når Sønderjyllands Symfoniorkester går på scenen i den store koncertsal i Alsion i Sønderborg. Orkestret fejrede i 2023 sit 60-års jubilæum og er et af de mest turnerende landsdelsorkestre med regelmæssige koncerter både i Nord- og Sydslesvig. Med et repertoire, der spænder fra den sene barok til moderne kompositionsmusik, er de dygtige musikere klar til at spille

en vidunderlig koncert for os. I skrivende stund har orkestret endnu ikke helt afsløret, hvad der konkret vil være på programmet, men storslået bliver det uden tvivl. Vi kører herefter hjem til højskolen, hvor et glas køligt hvidvin og lidt fingermad venter på os i Gimle.

Fredag 19. november

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen ved en af højskolens lærere sammen med vore unge højskoleelever.**

Vi synger flaget op umiddelbart efter morgensamlingen.

Kl. 10.00 **Foredrag om Astrid Lindgrens forfatterskab – balancen mellem det lyse og mørke ved Kirsten Svensmark, souschef i Kulturskolen Vesthimmerland.**

Vi fejrer i år 120-året for Astrid Lindgrens fødsel. Hun blev født den 14. november 1907 i Vimmerby i Småland. Vi skal høre om en stærk personlighed, Astrid Lindgren, som satte mange spor. Det skal handle om en af verdens største børnebogsforfattere, som aldrig kom i det fine selskab og aldrig fik en Nobelpris. Det skal handle om en forfatter med en menneskelig indsigt ud over det sædvanlige og med en stor kærlighed til skæverterne i vores samfund. Undervejs synger vi sange, der passer ind i Lindgren-universet. Med afsæt i Astrid Lindgrens egne dagbøger fra krigsårene og hendes brevvekslinger sætter Svensmark fokus på forfatterens tanker om moral, ansvar og humanisme i en tid præget af frygt og uro. Eksempelvis kobles Pippi Langstrømpe sammen med et antimilitaristisk budskab og et modsvar til en verden, der var ved at miste forstanden. Foredraget belyser Lindgrens evne til at rumme både det livsbekræftende, muntre univers og den dybe melankoli. Det trækker tråde til, hvordan Lindgren formår at nærme sig barnets inderste følelser i de mest intense og sørgelige øjeblikke. Svensmark fremhæver Lindgrens børnesyn, hvor fokus altid lå på barnets indre styrke, fantasi og behovet for indre styring frem for ydre disciplinering. Det er interessant at genlæse hendes bøger med voksenøjne. Vi vil undervejs møde Pippi Langstrømpe, den forældreløse dreng fra Mio, min Mio, Tvebak fra Brødrene Løvehjerte, Emil fra Lønneberg og mange flere af hendes ikoniske figurer. Undervejs fortælles om Astrid Lindgrens politiske engagement. Det er f.eks. ikke et tilfælde, at den lille hidsige cirkusdirektør fra Pippi Langstrømpe snakker med tysk accent, har et lille sort overskæg og en psykopatisk personlighed.

- Kl. 12.00 Frokost i spisesalen
- Kl. 14.30 **Foredrag om lys af lys: Lys og mørke i oldkirkens filosofiske teologi ved Johannes Aakjær Steenbuch, patristiker, ph.d. i filosofi.**
Lyset spillede en stor rolle i senantikken filosofiske teologi. I Bibelen, filosofien og teologien er lys en gennemgående metafor for det guddommelige og menneskets forhold til Gud. Men for at forstå metaforen, må vi forstå antikkens forestillinger om lys og oplysning. Hvad betyder det, når oldkirkens teologer taler om Gud som "lys" og Kristus som "lys af lys"? Og hvad betyder det, når de paradoksalt kunne tale om Gud, der skjuler sig i "mørket", og om Gud som et "lysende mørke"?
- Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra højskolens kiosk i skolens foyer.
- Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen
- Kl. 19.15 **Foredrag om Ordet, Livet og Lyset – Om Kristusfiguren i Grundtvigs salmer ved Sune Auken, lektor i nordiske studier ved Københavns Universitet.**
Grundtvig skrev omtrent 1500 salmer igennem sit liv – det faktiske antal er helt overraskende svært at tælle, men det er ca. i det leje. De danner stadig i dag den mest kendte og elskede del af hans forfatterskab. Det er ikke noget tilfælde, for de er et højdepunkt både i Grundtvigs digtning og i hans teologi. Salmerne er også en af de mest læste tekstgrupper overhovedet i dansk litteraturhistorie, selvom læsningen som regel finder sted under sang. Den centrale figur igennem hele salmeforfatterskabet er Kristus, som igen og igen beskrives, fortolkes, påkalderes, billedliggøres, lovsynges og gøres til genstand for bønner. Derigennem fremtræder forståelsen af Kristus som det centrale element i Grundtvigs teologi og kristendomsforståelse. Foredraget fremdrager en række af de måder, Grundtvig gengiver Kristusfiguren i sine salmer, og giver et bud på fortolkningen af dem.
Herefter kaffe og kage omkring ildstedet i pejsestuen.

Lørdag 20. november

- Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen
- Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen ved en af højskolens lærere.**
Vi synger flaget op umiddelbart efter morgensamlingen.
- Kl. 10.00 **Foredrag om Vilhelm Erobreren i 1000-året for hans fødsel ved Hans-Tyge Haarløv, højskolelærer.**
Vilhelm Erobreren blev i år født for præcis 1.000 år siden og var hertug af Normandiet og direkte efterkommer af vikinger, der

havde bosat sig i Frankrig. Han brugte skibe og militær taktik, der var videreudviklet fra de samme traditioner, som gjorde handelsbyer som Hedeby mægtige. Hans berømte invasion af England og slaget ved Hastings i år 1066 forandrede verden, og eftervirkningerne mærker vi stadig. Normannerne kom i starten af 900-tallet til Frankrig og integrerede sig så godt, at det ikke var skandinavisk, men fransk de tog med sig til England. Hermed begyndte et nyt afgørende kapitel i engelsk og europæisk historie, som stadig sætter sit præg på verden af i dag. Foredraget vil tjene som optakt til eftermiddagens tur til Danevirke. På Vilhelm Erobrerens tid sker der også dramatiske begivenheder på denne side af Nordsøen omkring Danevirke, som er kommet på Unescos liste over verdenskulturarven. Vi vil besøge det nye museum bygget med fondsmidler fra A.P. Møller Fonden og netop åbnet i påsken og får her fortalt om de seneste udgravninger og om Danevirkes lange spændende historie, som i høj grad er Danmarkshistorie!

Kl. 12.00 Frokost i spisesalen.

Kl. 13.30 **Besøg på det helt nye og fascinerende Danevirke Museum midt i UNESCO-verdenskulturarven.**

Vi har i mange år ønsket os en bedre formidling af Danevirkevoldens historie. Det har vi nu fået gennem en stor millionbevilling fra A. P. Møller Fonden. Den nye og fascinerende museumsbygning fremhæver og kaster et flot nyt lys over den vigtige UNESCO-verdenskulturarv. Arkitekturen er bevidst underspillet for at sikre, at hovedvolden stadig forbliver det centrale fokuspunkt, både ude og inde. Med dette nye museum har vi fået historien om vores kulturarv sikret langt ud i fremtiden. Glæd dig til at se dette fascinerende nye museumsbyggeri. Husk pas.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra højskolens kiosk i skolens foyer.

Kl. 18.00 **Festmiddag.** Vores kokke forkæler os med en flot 3-retters menu. Aftenen går herefter over i sange fra hatten og andet godt.

Søndag 21. november

- Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen
Kl. 08.45 Vi synger flaget op
Kl. 08.50 **Kort morgensamling i pejsestuen**
Herefter afsked og afrejse, så man kan tage med skolens bus fra højskolen til Gråsten Station kl. 10.30. Tag IC-Lyntoget med afgang ca. kl. 11.00 (Se opdateret afgangstidspunkt på dsb.dk).

Vi forbeholder os ret til ændringer i programmet.

Praktiske oplysninger

Tilmelding

Du tilmelder dig nemt på vores hjemmeside www.ronshoved.dk under "Korte kurser". Du kan vælge mellem at betale online eller at få en regning.

Tilmelding er bindende, hvilket betyder, at vi ikke kan refundere pengene ved afbud. Vi anbefaler derfor, at du tegner en afbestillingsforsikring ved f.eks. Europæiske Rejseforsikring.

Priser

Dobbeltværelse pr. person med eget bad:	6.995,-kr.
Enkeltværelse pr. person med eget bad:	8.195,-kr.

Kontoret hjælper dig gerne med at finde en makker, så du for det første kan spare de penge som et enkeltværelse jo koster ekstra, men også for at du kan få muligheden for at lære en ny at kende.

Beløbet dækker kost & logi inkl. linned og håndklæder samt alle udflugter og programsatte punkter.

Rejsen til Rønshoved med offentlig transport

Vi ligger tæt på IC-linien. Der købes togbillet til Gråsten. Det tager 2½ time fra Århus og 3½ time fra København (med direkte tog hver 2. time). Fra Gråsten tager bussen (nr. 110) kun 15 min.

Vi kan også tilbyde at hente dig med vores bus i Gråsten kl.15.15. Prisen vil være 50,-kr., som du betaler direkte til chaufføren i bussen. Det samme kan vi tilbyde på hjemrejsen med togafgang ca. kl.11.00. (Se dsb.dk for at se opdateret togankomst/togafgang).

Rønshoved Højskole
Højskolen ved Flensborg Fjord